

Vlaanderen
is wegen en verkeer

Rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes op gewestwegen

Dienstorder MOW/AWV/2020/13

30/09/2020

AGENTSCHAP
WEGEN & VERKEER

COLOFON

Voorgesteld door:	Stuurgroep Expertise Opbouwen en Adviseren
Informatiefolder:	3.4.5.6 Dimensionering van de weg
Doelgroep:	Projectmanagers, Werfleiders, Verkeer en Signalisatie
Verspreiding:	intern en extern
Vervangt dienstorder:	MOW/AWV/2012/4 d.d. 26/03/2012 Vademecum veilige wegen en kruispunten, bepalingen m.b.t. maatvoering
Verwijst naar dienstorder:	MOW/AWV/2008/26 d.d. 19/11/2008 MOW/AWV/2019/2 d.d. 02/05/2019 Vademecum vergevingsgezinde wegen, deel gemotoriseerd verkeer Vademecum weginfrastructuur, deel autosnelwegen
Geldig vanaf:	30/09/2020

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Definities	4
Achtergrond	5
Richtlijnen	6
Afwegingskader	8
Toepassing op het lokaal wegennet	8

1 INLEIDING

Bij de aanleg of de herinrichting van een weg wordt getracht een weg te ontwerpen die aansluit bij de categorisering van die weg, de ligging binnen of buiten een bebouwde omgeving en het gebruik door bijvoorbeeld zachte weggebruikers, openbaar vervoer, uitzonderlijk vervoer of ander zwaar verkeer. De toegelaten snelheid op de heringerichte weg wordt hier eveneens op afgestemd. De maatvoeringen binnen het ontwerp worden afgetoetst met de wenselijke rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes per snelheidsregime, bepaald in deze dienstorder. In de mate van het mogelijke moeten deze waarden worden gerespecteerd. Deze dienstorder is niet van toepassing op autosnelwegen; hiervoor wordt verwezen naar het Vademecum weginfrastructuur, deel autosnelwegen.

2 DEFINITIES

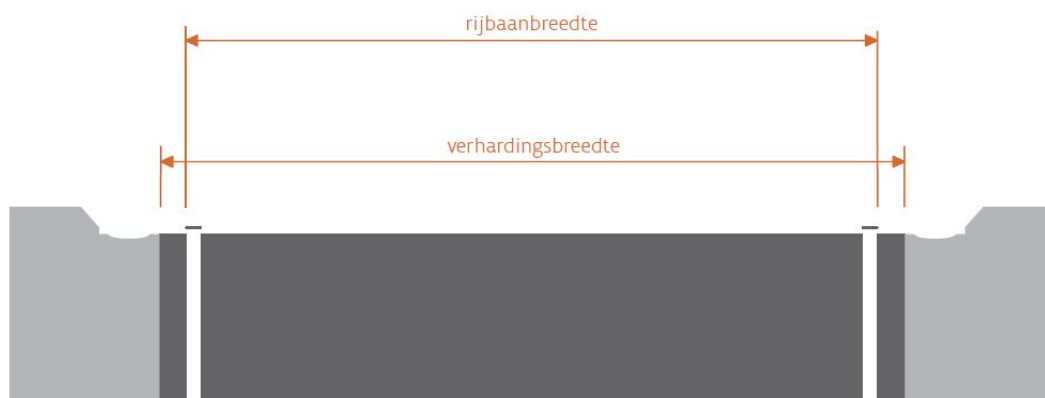
Voor de definities van rijbaan, rijstrook en redresseerstrook, zie Hoofdstuk 2 van het Standaardbestek 250.

- verhardingsbreedte: breedte van de verharding tussen de lijnvormige elementen (kantstroken, greppels, ...) of bij afwezigheid hiervan tot de rand van de verharding.
- rijbaanbreedte: breedte van de buitenkant van de randlijn tot de buitenkant van de tegenoverliggende randlijn. Bij afwezigheid van een randlijn is de rijbaanbreedte gelijk aan de verhardingsbreedte.
- rijstrookbreedte: breedte van de rijstrook gemeten exclusief de randlijn(en) en inclusief de helft van de breedte van eventuele rijstrook- of naderingsmarkering(en).

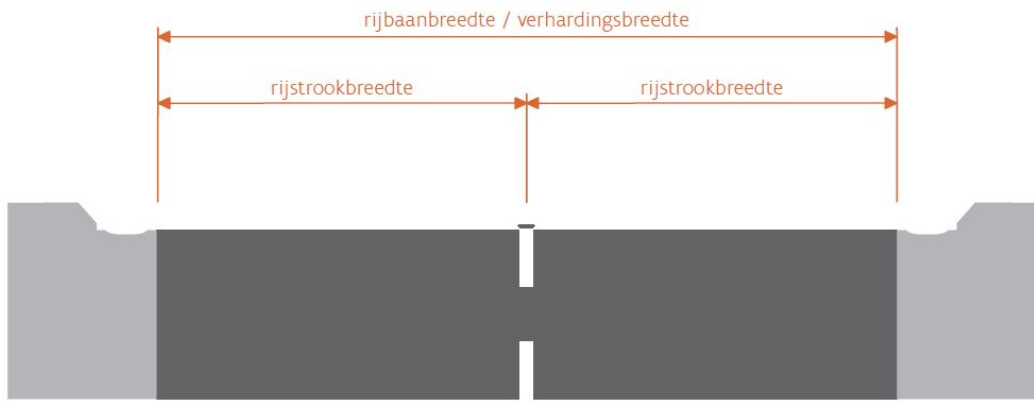
De rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes zijn hieronder grafisch weergegeven.

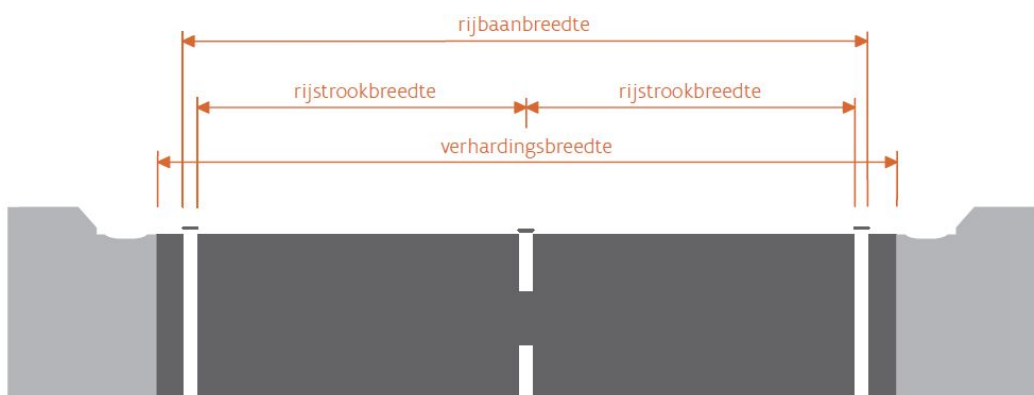
Figuur 1 - geen belijning (in deze situatie is er geen rijstrook)

Figuur 2 - met randlijn, zonder aslijn (in deze situatie is er geen rijstrook)

Figuur 3 - zonder randlijn, met aslijn

Figuur 4 - met randlijn, met aslijn

3 ACHTERGROND

Bij het bepalen van onderstaande rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes is rekening gehouden met de koersinstabiliteit (vetergang), welke vooral een effect heeft bij langere voertuigen. Deze stijgt naarmate de snelheid stijgt.

Voertuigen mogen een breedte hebben van 2,55 m, bij uitzondering 2,60 m (geconditioneerde voertuigen). Hierbij moet er ook rekening gehouden worden met uitstekende elementen aan deze voertuigen zoals spiegels. De afmeting van een lijnbus inclusief spiegels bedraagt 3,05 m. Wanneer de lading bestaat uit graangewassen, vlas, stro, paarden- of veevoeder in bulk, met uitsluiting van geperste balen, mag de breedte van het geladen voertuig 2,75 m bedragen of zelfs 3 m bij verplaatsingen kleiner dan 25 km (art. 46 van de wegcode). Deze transporten verplaatsen zich doorgaans aan lagere snelheden en op landelijke wegen met lage intensiteiten, maar maken ook geregeld gebruik van het dragend wegennet.

In de meeste gevallen wordt de rijbaan smaller gemarkeerd dan de effectieve verharding. Enerzijds laat de resterende ruimte buiten de randlijn minder attente chauffeurs toe zich te corrigeren (redresseerstrook), anderzijds bevordert dit de levensduur van de verharding (minder kans op afbrokkeling) omdat de randspanningen lager gehouden worden en tot slot kan dit bijdragen aan het beheersen van de gereden snelheid.

4 RICHTLIJNEN

Voor het bepalen van de rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes is rekening gehouden met volgende uitgangspunten:

- de randlijn wordt op 5 cm afstand van de rand van de verharding aangebracht¹;
- bij een snelheidsregime van 30 en 50 km/h is het omwille van een overeenkomstig wegbeeld en snelheidsbeheersing niet aanbevolen om, bij verkeer in tegengestelde rijrichting, aslijnen aan te brengen, met uitzondering van lokale omstandigheden. Deze waarden in de tabel staan daarom tussen haakjes. Een combinatie van as- en randlijn bij 30 km/h moet om dezelfde reden vermeden worden.
- bij een snelheidsregime ≥ 70 km/h is een redresseerstrook noodzakelijk. Afhankelijk van de vormgeving van de redresseerstrook kan dit leiden tot een bredere verhardingsbreedte dan de hieronder vermelde waarden.
- bij een snelheidsregime ≥ 90 km/h wordt steeds een randlijn aangebracht;
- de breedtes hebben betrekking op rechte wegvakken. Bij bogen, asverschuivingen, ... kan het toepassen van een bochtverbreding noodzakelijk zijn.

Onderstaande **verhardingsbreedtes (VHB, in meter)** dienen met uitzondering van de omstandigheden die in het afwegingskader zijn opgenomen gerespecteerd te worden. De rijstrookbreedtes (RSB, in meter) en rijbaanbreedtes (RBB, in meter) zijn een logisch gevolg van de verhardingsbreedte, maar kunnen eventueel omwille van snelheidsbeheersing smaller gemarkeerd worden.

Verkeer in dezelfde rijrichting (aanwezigheid van een fysieke middenberm) of éénrichtingsverkeer

belijning	geen	met randlijn, zonder aslijn		zonder randlijn, met aslijn		met randlijn, met aslijn	
							
snelheid	VHB	RBB	VHB	RSB	VHB	RSB	VHB
30 km/h	2,80*	2,70*	2,80*	2,75	5,50	n.v.t.	
50 km/h	3,05	2,95	3,05	2,95	5,90	2,75	5,90
70 km/h	3,20	3,10	3,20	3,10	6,20	2,90	6,20
90 km/h	n.v.t.	3,40	3,50	n.v.t.		3,20	6,80

*Opgelet: deze breedte houdt geen rekening met eventueel gemengd verkeer met (brom)fietsers in tegenrichting op de rijbaan, het zogenaamde "beperkt éénrichtingsverkeer". Indien dit het geval is, is mogelijk een breder wegprofiel gewenst.

¹ Voor gewestwegen waar doorgaand gewapend beton (DGW) wordt toegepast, wordt meestal een overbreedte van 50 à 75 cm voorzien.

5 AFWEGINGSKADER

Met bovenstaande waarden moet steeds omzichtig worden omgesprongen. Bepaalde omstandigheden kunnen (niet-cumulatief) aanleiding geven tot bredere rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes:

- vereisten van landbouwvoertuigen;
- vereisten van uitzonderlijk vervoer;
- groot aandeel zwaar verkeer.

Anderzijds kunnen bepaalde omstandigheden (niet-cumulatief) aanleiding geven tot smallere rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes:

- beperkt aandeel zwaar verkeer;
- afwezigheid van een buslijn met minimaal een uurfrequentie in het daluur;
- plaatsgebrek;
- snelheidsbeheersing.

Zowel bij het toepassen van bredere als smallere rijstrook-, rijbaan- en verhardingsbreedtes maakt de projectmanager een gemotiveerde keuze om hiervan af te wijken, rekening houdend met het afwegingskader. Advies hierover kan ingewonnen worden bij de teams Verkeer en Signalisatie en/of het team Veiligheid en Ontwerp.

6 TOEPASSING OP HET LOKAAL WEGENNET

Op het lokaal wegennet zijn de verkeersintensiteiten en het aandeel zwaar verkeer vaak beperkt in vergelijking met het dragend en het hoofdwegennet. Zeker bij woonstraten, erftoegangswegen, landelijke wegen, ... is een smaller wegprofiel vaak gunstig voor de verkeersveiligheid. Bij dergelijke wegen is het ook niet altijd nodig dat (zwaar) verkeer op elk moment kan kruisen, tenzij bij op busroutes. Lokale kruisingsmogelijkheden, uitwijkhavens of overrijdbare zones buiten de rijbaanverharding kunnen toegepast worden zodat de rijstrook-, rijbaan- en/of verhardingsbreedte smaller uitgevoerd kan worden.

ir. Tom Roelants
Administrateur-generaal